

Homiliae in Ezechielem

319 Οὐ πάντες οἱ ἐν αἰχμαλωσίᾳ «ἀπαχθέντες εἰς Βαβυλῶνα» διὰ τοῦ Ναβουχοδονόσορ, δι' ἁμαρτίας εἰς «Βαβυλῶνα» ἦλθον. Τὸ μὲν πλῆθος τοῦ λαοῦ δι' ἁμαρτίας, οἱ δὲ ἐν αὐτοῖς δίκαιοι οὐ, οἷον Δανιήλ, Ἀνανίας, Ἀζαρίας, Μισαήλ, Ἰεζεκιήλ οὗτος, Ζαχαρίας, Ἀγγαῖος καὶ οἱ ὅμοιοι. Ἀγαθὸς ὢν ὁ Θεὸς καὶ κολάζων τοὺς ἁμαρτωλοὺς καὶ εἰς αἰχμαλωσίαν παραδιδούς τοὺς μὴ δυναμένους εἶναι ἐν τῇ ἀγίᾳ γῆ διὰ τὰς ἁμαρτίας-ἄσυνύπαρκτα γὰρ τάναντία-, προφήτας ὁμοῦ πέμπει, μὴ τελέως ἀβοήθητοι γέ 320 νωνται οἱ ἁμαρτωλοὶ αἰχμάλωτοι γενόμενοι. Τῇ γὰρ ὑποθέσει τῆς ἁμαρτίας τῶν ἁμαρτωλῶν «ἀπαχθέντων εἰς Βαβυλῶνα» καὶ δικαίων μὴ γενομένων παρ' αὐτοῖς θεραπεία οὐδεμία τοῖς ἁμαρτωλοῖς ἐγίνετο. Ἀφάτου οὖν ἀγαθότητος τοῦτο. Οὐ γὰρ ἀκράτῳ ἐγκαταλείψει παραδίδωσι τοὺς ἁμαρτωλοὺς, ἀλλ' ἐπισκέπτεται αὐτοὺς διὰ τῶν ἀγίων αὐτοῦ, περὶ ὧν εἶπεν, ὅτι «ὕμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου, καὶ τὸ ἄλλας τῆς γῆς», οὐ μόνον περὶ τῶν Ἀποστόλων, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ὁμοίων αὐτοῖς. 323 «ὁ ἡνίοχος τῶν τεσσάρων τούτων ζώων» οὐχ ὅλος ἦν «πῦρ», ἀλλ' «ἀπὸ ὀσφύος ἐπὶ τὰ κάτω», καὶ «ἀπὸ ὀσφύος καὶ ἕως ἄνω ἤλεκτρον». Οὐ γὰρ μόνον κολαστήρια ἔχει ὁ λόγος, ἀλλ' ἔχει καὶ δι' ὧν ἀναπαύει, κολάζει δὲ διὰ τῶν κάτω δυνάμεων. Οὐ γὰρ εἶδε «πῦρ» περὶ τὴν κεφαλὴν, οὐδὲ «ἀπὸ τῆς ὀσφύος ἐπὶ τὰ ἄνω» «ἡνίοχος πῦρ» ἦν, ἀλλὰ «ἀπὸ τῆς ὀσφύος ἐπὶ τὰ κάτω» «πῦρ» ἦν ἵνα δηλώσῃ, ὅτι οἱ ἐν γεννήσει τυγχάνοντες οὗτοι δέονται «πυρός». «Ὄσφυς» γὰρ γεννήσεως σύμβολον. 327.20 Ὁ Ἰεζεκιήλ τύπον φέρει τοῦ Χριστοῦ κατὰ πολλὰ καὶ ἄρξη θεωρεῖν τοῦτο ἐν τοῖς προοιμίαις τῆς προφητείας. «Ἐγένετο ἐν τῷ τριακοστῷ ἔτει, τετάρτῳ μηνί, πεμπτῇ τοῦ μηνός, κἀγὼ» φησιν «ἤμην ἐν μέσῳ τῆς αἰχμαλωσίας ἐπὶ ποταμοῦ Χοβάρ· καὶ ἠνοιχθησαν οἱ οὐρανοί». Ταῦτα καὶ περὶ τοῦ Χριστοῦ γέγραπται, ὅτε ἦν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἐν «τῇ αἰχμαλωσίᾳ» ταύτῃ ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου, ὅτι «Ἰησοῦς ἦν ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα», καὶ ὅτι «ἠνοιχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοί». Τὰ δὲ τριάκοντα ἔτη τὰ ἐν τῇ προφητεῖᾳ κατὰ τὸ αἰσθητὸν ἐστὶν ὁ χρόνος τῆς ζωῆς τοῦ προφήτου, «τῆς» δὲ «αἰχμαλωσίας», ἀφ' οὗ κατήλθον, πέμπτον ἔτος. Ἀλλὰ μὴν κατὰ τὴν προσηγορίαν καὶ σύμβολον ἔχει 328 τοῦ Χριστοῦ ὁ Ἰεζεκιήλ, ὃς ἐρμηνεύεται "Ζκράτος Θεοῦ"3. Καὶ τό· «υἱὲ ἀνθρώπου» λακὸν εἰς ἀναγωγὴν τοῦ χρηματίσαντος «υἱοῦ ἀνθρώπου». 329 Οἶονεὶ φησιν· «ἐγὼ» ὁ μηδὲν αἰχμαλωσίας ἔχων «ἐν μέσῳ αἰχμαλωσίας ἤμην» δι' οἰκονομίαν. Οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς οὐκ αἰχμαλωτισθεὶς ἦν ἐν τῷ τόπῳ τῶν αἰχμαλώτων, ἀλλὰ λυτρώσεως αὐτῶν χάριν, ὡς καὶ ὁ προφήτης οὐ δι' ἁμαρτίας «ἦν ἐν μέσῳ τῆς αἰχμαλωσίας», ἀλλ' ἰατρείας. 336 «Νεφέλη μεγάλη ἐν τῷ ἐξείροντι πνεύματι». Ὅταν ὠφελῆθῃς ἐκ «τοῦ ἐξείροντος πνεύματος», ὃ «ἐξῆρην» ἀπὸ σοῦ πᾶν φαῦλον τὸ ἐνυπάρχον τῇ ψυχῇ σοῦ, τότε 337 ἀπολαύσεις τῆς «νεφέλης» τῆς ἐνυπαρχούσης ἐν «τῷ ἐξείροντι πνεύματι». Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ «νεφέλη» συγγενῆς τῆς ἐν τῷ εὐαγγελίῳ «νεφέλης», ἀφ' ἧς «ἦλθε φωνὴ λέγουσα»· «οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός». «Πνεῦμα» οὖν «ἐξείρον», εἶτα «νεφέλη μεγάλη ἐν αὐτῷ», εἶτά τι λαμπρὸν «φέγγος κύκλω αὐτοῦ». «Ἥρταιί» σου τὸ φαῦλον, δέδοταί σοι «νεφέλη», ὥστε «βρέξαι ὑετὸν ἐπὶ τὸν ἀμπελῶνα». «Πῦρ ἐξαστράπτει καὶ ἐν μέσῳ αὐτοῦ ὡς ὄρασις ἠλέκτρον». Διχῶς «ἐξείρει» τὰ φαῦλα ἀφ' ἡμῶν ὁ Θεός, «πνεύματι» καὶ «πυρί». Ἐὰν καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ γενώμεθα καὶ λόγῳ παιδευώμεθα, «πνεύματι» τὰ φαῦλα «ἐξείρεται» κατὰ τὸ γεγραμμένον· «εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε». Εἰ δὲ «τὸ πνεῦμα» οὐκ «ἐξῆρε» τὰ φαῦλα ἀπ' ἐμοῦ, χρεῖα, οἶμαι, «τοῦ πυρός». 340.20 ἔστιν ἰδεῖν ἐν ἐκάστῳ «ζῶω» τὴν ψυχὴν, ἐν ἐκάστῳ δὲ «προσώπῳ» τὰς δυνάμεις αὐτῆς, τὸ λογιστικὸν ἐν τῷ «ἀνθρώπῳ», τὸ θυμικὸν ἐν τῷ «λέοντι», τὸ ἐπιθυμητικὸν ἐν τῷ «μόσχῳ», ἐν δὲ τῷ «ἀέτῳ» τὴν βοηθοῦσαν δύναμιν. Ὅθεν οὔτε «ἐκ δεξιῶν» ταῦτα εἶπεν οὔτε «ἐξ

ἀριστερῶν», ἀλλὰ δηλονότι τῶν τριῶν «ἀνωτέρω». Τοῦτο δέ ἐστιν, ὡς φαίνεται, τὸ πνεῦμα τοῦ «ἀνθρώπου» τὸ ἐν αὐτῷ, τὸ βοηθοῦν τῇ ψυχῇ ... Οὕτως οὖν ἐλαύνεται πάντα ὑπὸ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ ... ἐλαύνεται οὖν ἤτοι κυβερνᾶται τὰ ὑπερουράνια, «τὰ ἐπουράνια καὶ τὰ ἐπίγεια καὶ τὰ καταχθόνια». 354.30 Ὅσοι πονοῦσι περὶ τὰ τοῦ κόσμου πράγματα τοῖς αἰσθητοῖς προσηλωμένοι καὶ οὐδὲν 355 μεριμνῶσι περὶ τῆς πνευματικῆς ζωῆς καὶ τῆς κατὰ τῶν νοητῶν θεωρίας, ἀλλὰ τὰ τοῦ βίου, οὗτοι «τὰ ἴδια διανοήματα τίθενται ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν» καὶ οὐχὶ τοὺς λόγους τοῦ Θεοῦ. Καὶ οὐ χρὴ οὕτως, καὶ μάλιστα «πρεσβυτέρους τοῦ Ἰσραὴλ». Διόπερ οἱ τοιοῦτοι «τίθενται τὴν κόλασιν τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν πρὸ προσώπου αὐτῶν». Καὶ γὰρ ἡμεῖς ἐσμεν αἴτιοι τῶν κολάσεων ἡμῶν, ὡς καὶ δηλοῖ ὁ λέγων· «πορεύεσθε τῷ φωτὶ τοῦ πυρὸς ἡμῶν καὶ τῇ φλογὶ ἧ ἔξεκαύσατε». 378 «Ἐὰν δὲ ἄλλω ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ», ἐντολὴν ἔχει «ὁ πρῶτος σιωπᾶν πάντως». Οὐκ ἐξιστάμενοι οἱ προφηταὶ προεφήτευσαν τῷ λαῷ, ἀλλ' ἐν τῷ κατὰ φύσιν ἰστάμενοι καὶ ἐκόντες καὶ εἰδότες ὑπόβουλον τῷ πρὸς αὐτοὺς γινομένῳ λόγῳ· ὅστις λόγος οὐ κατὰ βούλησιν ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτέ, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ φέρεται εἰς ἀνθρώπους, οἵτινες ἄνθρωποι ἐκόντες ὑποβουλοῦσιν αὐτῷ. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Βαλαὰμ παραγγέλλεται «λαλεῖν τὰ ὑποβαλλόμενα αὐτῷ», ὡς αὐτεξουσίως ἔχων καὶ τοῦ μὴ «λαλεῖν» αὐτά. Καὶ τοῦτο δὲ αὐτὸ βεβαίως Ἰωνᾶς. 390 «Παροδεύει» ἡμῶν τὴν ψυχὴν ποικίλη δύναμις ἀντικειμένη καὶ «ζητεῖ» τόπον τοῦ εἰσελθεῖν καὶ «πορνεῦσαι» μετὰ τῆς ψυχῆς, οἶονεὶ ὡς ὁ δαίμων τοῦ θυμοῦ, ὁ δαίμων τῆς κενοδοξίας, ὁ δαίμων τῆς λύπης καὶ ἀπαξιαπλῶς ἐκάστου πάθους ἢ δύναμις «παροδεύει» διὰ τῆς ψυχῆς καὶ θέλει «πορνεῦσαι» μετ' αὐτῆς, ἐπιπλακεῖσα τῇ προαιρέσει αὐτῆς. (Τοιοῦτόν τι ἠνίξαστο ὁ Νάθαν πρὸς τὸν Δαυὶδ καλῶν τὸν δαίμονα τῆς πορνείας «ὄδοιπόρον».) ... «Τὰ ἱμάτια» ἐστὶν ἐν τῷ μέρει τούτῳ αἱ ἱεραὶ γραφαὶ καὶ ὁ ἐν αὐταῖς νοῦς. Ἡ οὖν ἐκπεσοῦσα τῆς ἀληθείας ψυχὴ σχίζει τὰ δοθέντα αὐτῇ εἰς εὐσχημοσύνην «ἱμάτια». Οἶονεὶ διελεῖται τὰς γραφὰς καὶ συρράπτει ῥητῶ ῥητὸν οὐ μετὰ τῆς δεούσης πλοκῆς· καὶ συρράψασα ποιεῖ «εἶδωλα» τὰ ἀσεβῆ νοήματα, ἐν οἷς λατρεύουσα «πορνεύει». Τοιαύτη ἐστὶν ἡ ψυχὴ τοῦ αἰρετικοῦ. Αἰρετικὸς δὲ ἐστὶν οὐ μόνον ὁ κατὰ τὸ φρόνημα ἀπεσχισμένος τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ καὶ ὁ κατὰ πράξιν. 396 «Καὶ ὠκοδόμησας ἑαυτῇ οἶκον πορνικόν». Ἐὰν ἴδῃς ψυχὴν ἐγκειμένην τοῖς βουλομένοις ἔρασταῖς, ὄψει ὅτι «πεποίηκεν οἶκημα πορνικόν» καὶ ἐπιδέχεται πάντας τοὺς προαιρουμένους «πορνεύειν» μετ' αὐτῆς, δηλονότι τὰς ἀκαθάρτους δυνάμεις. Καὶ μετ' ὀλίγα· Ἔχει ἡ ψυχὴ κάλλος ὑπὲρ τοὺς μοιχοὺς· ἐκεῖνοι γὰρ ἀπώλεσαν τὸ ἑαυτῶν κάλλος. Διὰ τοῦτο καὶ μοιχοὶ εἰσι καὶ ἐρῶνται φθειραὶ αὐτῆς τὸ κάλλος ... Ἐν τῇ σωματικῇ πορνείᾳ σώματα «φθείρεται» καὶ ἐν τῇ πνευματικῇ πορνείᾳ «νοήματα φθείρεται». Καὶ τοῦτο δηλοῖ ὁ Ἀπόστολος. 426 Κατὰ μὲν τὸ ῥητὸν ὁ πρῶτος «ἀετός» ἐστὶν ὁ Ναβουχοδονόσορ, ὃς «εἰσήλθεν εἰς τὸν Λίβανον», τὴν «Ἱερουσαλήμ», καὶ «ἔλαβεν ἐκ τῶν ἄκρων τῆς κέδρου» «τὸν βασιλέα τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ τοὺς ἄρχοντας αὐτῆς» καὶ «ἤνεγκεν εἰς γῆν Χαλδαίων», «εἰς τὴν Βαβυλῶνα»· «Ἐφύτευσε» γὰρ ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ λαβὼν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ σὺν «τοῦ βασιλικοῦ σπέρματος» καὶ τοῦ ἀρχοντικοῦ καὶ τὸ ἄλλο πλῆθος γέγονεν εἰς «ἄμπελον», οὐχ οὕτως ἰσχυρὰν ὡς ὅτε ἦν μετὰ Θεοῦ. «Ὁ δεύτερος ἀετός» ὁ «Φαραώ» ἐστὶ. Γέγονε «πόλεμος τοῦ Φαραώ» πρὸς Ναβουχοδονόσορ καὶ λαβόμενος ἀφορμὴν ὁ λαὸς ἠβουλήθη ἀφηνιάσαι ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ τοῦ Ναβουχοδονόσορ, εἰς ὃν παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς διὰ τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν, καὶ προσκλῖναι τῷ ζυγῷ τοῦ «Φαραώ» οὐ κατὰ 427 βούλησιν Θεοῦ καὶ οὐ μᾶλλον τῷ Θεῷ προσκλῖναι. Διὰ τοῦτο δεινότερα πείσονται παρὰ τοῦ «Φαραώ» τῶν παρὰ τοῦ Ναβουχοδονόσορ. Ταῦτα δὲ περὶ τοῦ λαοῦ τοῦ ὑπολειφθέντος καὶ τοῦ ληφθέντος ὑπὸ τοῦ Ναβουχοδονόσορ κατὰ τὸ ῥητόν. 434 Διὰ τὰς ἀμαρτίας κυριεύεται τις ὑπὸ τοῦ πονηροῦ «διδούς» αὐτῷ «τόπον» ἐπιβῆναι 435 ἐπ' αὐτόν. Καὶ

τοῦτο εἰδὼς ὁ Παῦλος ἔλεγε· «μὴ δότε τόπον τῷ διαβόλῳ». 450 Πολλὰς «πύλας» διαγράφει «ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου Ἰεζεχιήλ» καὶ περὶ ἐκάστης διηγήσατό τι· 451 νῦν δὲ διηγεῖται «τοῖς ἔχουσιν ὦτα» περὶ «τῆς πύλης τῶν ἁγίων τῆς ἐξωτερῆς τῆς κατὰ ἀνατολάς», περὶ ἧς γέγραπται ὅτι· «ἡ πύλη αὕτη κεκλεισμένη ἔσται». οὐ μόνον «ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ διέρχεται διὰ τῆς πύλης, κέκλεισται», ἀλλ' ὅτι καὶ «ὁ ἡγούμενος ἐπικάθηται ἐν ἐκείνῃ τῇ πύλῃ τοῦ φαγεῖν ἄρτον ἐναντίον Κυρίου κατὰ τὴν ὁδὸν Αἰλὰμ», ὅπερ ἐρμηνεύεται πρόθυρον πύλης. 452 εἰ «ἡ γνῶσις» «κλειῖδα» ἔχει, ὡς ὁ Κύριος λέγει τοῖς νομικοῖς, ... ἄρα «πύλη» ἐστὶ τοῖς μὲν ἀνθρώποις κεκλεισμένη ... ὁμοῖον δὲ τῆς «πύλης» ταύτης ἔχει νοῦν καὶ τὸ γεγραμμένον ἐν τῷ Ἑσαία «βιβλίον ἐσφραγισμένον». Τὸ αὐτὸ τοῦτο «βιβλίον» λευκοτέρως εὐρήσεις καὶ ἐν τῇ Ἀποκαλύψει Ἰωάννου καὶ τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα καὶ πῶς «ἤνοιξεν ὁ ἐκ φυλῆς Ἰούδα» τοῦτο καὶ μόνος. Μέχρις οὗ γὰρ ἦλθεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός, «ἐκέκλειστο» ὁ νόμος, ὁ λόγος ὁ προφητικός.